

Torsk

NORSK KYSTTORSK SØR FOR 62°N

Kysttorsk – *Gadus morhua* – Coastal cod

Gyte-, oppvekst- og beiteområde: Beiter i fjorder og kystområder. Gyter i fjord- og kystbassenger. Vokser opp i strandsonen på 0–20 meters dyp.

Størrelse: Sjelden over 1 m og 20 kg

Alder ved kjønnsmodning: 2–4 år

Antall egg: 0,5–5 millioner egg

Føde: Krepsdyr, skjell og fisk

Nøkkel tall:

ANBEFALT KVOTE: Ingen

KVOTE: Ingen

FANGST: Ukjent

Status og råd

LINDESNES–SVENSKEGRENSEN: Fra 1999 til 2010 var fangstene av 0-gruppe og 1-gruppe torsk i strandnot redusert med hhv. 43 og 85 % i forhold til langtidsgjennomsnittet (1919–2010). I 2011 fikk vi igjen en bra årsklasse. Rangert etter fangst av 0-åringer havner 2011 på en 24. plass i tidsserien, med 1938 på topp (79 per trekk) og 1988 på bunn (0,16 per trekk). De tre neste årene (2012–15) er igjen langt under snittet. Den dårlige rekrutteringen de siste tiårene kan ha sammenheng med påviste endringer i planktonsamfunnet i Nordsjøen og Skagerrak. På 1930-tallet var det også lite 0-gruppe torsk, noe som trolig skyldtes en sykdom som slo ut ålegresset. Enger med ålegress er viktige leveområder for småtorsk.

Det er noe forskjell i forekomstene av 0-gruppe torsk øst og vest på Skagerrakkysten, og situasjonen er vanligvis bedre i vest. I 2011 var det dobbelt så mye torsk vest (24 torsk/trekk) som øst for Kragerø (12 torsk/trekk) i strandnotserien, i 2013 4,9 mot 1,7, i 2014 2,3 mot 0,8 og i 2015 6,86 mot 1,69. I Oslofjorden var det ingen 0-gruppetorsk i nota i 2014, noe som er uvanlig. Forekomsten av eldre torsk er lav, og lavest i øst. Havforskningsinstituttets garnserie viser øg en tilsvarende øst–vest-forskjell i forekomsten av eldre torsk, hvor det i de siste tiårene følger dette mønstret. Det er tegn på at dødeligheten i torskens første leveår er større i østlige enn i vestlige områder. En medvirkende årsak kan også være at de lokale bestandene i øst er så redusert at torken som nå dominerer, er transportert som larver med havstrømmene fra Nordsjøen. Lite stor torsk i øst kan i så fall ha sammenheng med at torken vender tilbake til Nordsjøen når den nærmer seg kjønnsmodning. Det kan heller ikke utelukkes at beskatningen er for høy for det bestandsnivået vi har i dag.

LINDESNES–STAD: Torsk på denne kyststrekningen forvaltes som en del av nordsjøbestanden. Torken på Vestlandet består sannsynligvis av én eller flere separate bestander, og det er mulig at disse i perioder får tilsig av larver og 0-gruppe fra Nordsjøen. Noe av gytetorken kan også være fisk som kommer inn fra Norskerenna.

Oppfatningen av at torken på Vestlandet består av flere separate bestander støttes av merkeforsøk. Undersøkelser som viser at rekrutteringen i Masfjorden og Nordsjøen ikke følger hverandre, taler i samme retning. Det foreligger ikke tidsserier for bestandene av torsk på Vestlandskysten. Fra dette området har det i lang tid blitt rapportert om reduserte fangster, noe som bekreftes av den offisielle fangststatistikken.

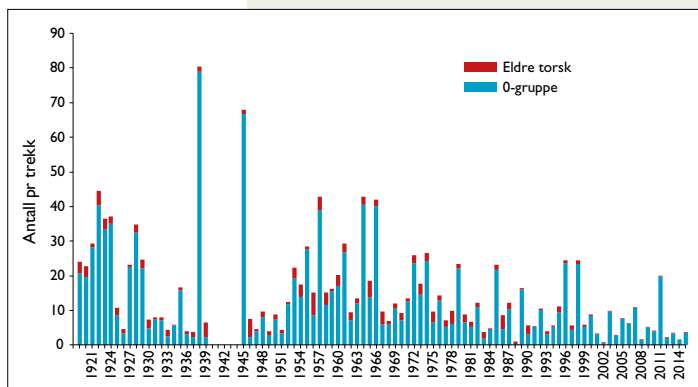
Forvaltningstiltak

Det gis ikke et eget forvaltningsråd for kysttorsk sør for 62°N. Fiskerimyndighetene har imidlertid innført en rekke tiltak for å regulere kystfisket i dette området, bl.a. økte minstemålet på torsk fra 30 til 40 cm i 2009. Fra 2010 gjaldt dette også i fritidsfisket. Fiskeridirektoratet har hatt på høring et forslag til helhetlig forvaltningsplan for kysttorsk sør for 62°N. Målet er å gjenoppbygge bestandene av kysttorsk på Sør- og Vestlandet. Ett av tiltakene som vurderes er å innføre bevaringsområder for torsk, tilsvarende som for hummer. Siden torsk er noe mindre stedegen enn hummer, er det aktuelt å verne et noe større område, i første rekke langs Skagerrakkysten, hvor gyte- og oppvekstområder er kartlagt og verdivurdert. Et slikt bevaringsområde ble etablert i Tvedestandsfjorden i 2012, og dette følges opp med undersøkelser.

Fakta om bestanden:

Genetiske studier har vist at det finnes flere bestander av kysttorsk fra svenskegrensen til Stad. Det kan synes som om det både er vekstforskjeller og ulik alder ved kjønnsmodning i flere av kysttorskbestandene. Kysttorsk finnes fra tarebeltet og ned mot dyp på 500 meter. Den gyter langt inne i fjordene eller i bassenger langs kysten. Kysttorskens egg har nøytral oppdrift litt lenger ned i vannsøyla enn hva som er tilfelle for nordøstarktisk torsk. Eggene er dermed mindre utsatt for vinddrevet strøm. Yngelen bunnslar på grunt vann (0–20 meter). Kysttorken blir tidligere kjønnsmoden enn nordøstarktisk torsk, vokser hurtigere og vandrer lite.

Årlig gjennomsnittsfangst av 0-gruppe torsk på faste strandnotstasjoner (i > 40 år) på kyststrekningen Søgne–Fredrikstad, 1919–2014 (ingen data i krigsårene 1940–1944).

Annual year-class indices of 0-group cod along the south coast of Norway, 1919–2014 (no sampling during WW2).